

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Ing. V. M.**, proti žalovanému: **Okresní soud Plzeň-město**, se sídlem Nádražní 325/7, Plzeň, proti usnesení žalovaného ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 1 T 149/2010, o povinnosti žalobce nahradit náklady trestního řízení, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 5. 10. 2012, č. j. 30 A 55/2012 - 11,

takto:

I. Žádost žalobce ze dne 22. 10. 2012 o osvobození od soudních poplatků **se zamítá.**

II. Žalobci **se neustanovuje** zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

III. Kasační stížnost **se zamítá.**

IV. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podáním ze dne 22. 10. 2012 napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Plzni (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti usnesení Okresního soudu Plzeň-město (dále jen „žalovaný“) ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 1 T 149/2010. Tímto usnesením žalovaný uložil stěžovateli povinnost nahradit náklady trestního řízení ve výši 7 800 Kč.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů, Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval těmito žádostmi stěžovatele.

Osvobození od soudních poplatků představuje procesní institut, jehož účelem je zejména chránit účastníky řízení, nacházející se v tíživé finanční situaci, před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, na vlastní žádost osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

Přiznané osvobození od soudních poplatků je dále výchozím předpokladem pro ustanovení zástupce, které je dle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. vázáno na splnění dvou kumulativních podmínek. První podmínka je odvislá od splnění předpokladů pro osvobození účastníka od soudních poplatků (viz výše), druhá z určených podmínek pak spočívá v posouzení, zda je zástupce nezbytně třeba k ochraně práv navrhovatele. Ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. je tedy nutno, aby se soud posuzující existenci podmínek pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce nejprve zabýval otázkou zjevné úspěšnosti (neúspěšnosti) podaného návrhu. V předmětné věci se proto Nejvyšší správní soud primárně zabýval otázkou „zjevné úspěšnosti" kasační stížnosti stěžovatele směřující proti usnesení krajského soudu, kterým byla odmítnuta žaloba proti usnesení o povinnosti stěžovatele nahradit náklady trestního řízení.

Ačkoli soudní řád správní ve své terminologii vícekrát používá pojem „zjevně", nepodává jeho legální definici. Judikatura se pokusila pojem „zjevně" vyložit např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005 - 105, publikovaném pod č. 909/2006 Sb. NSS, v němž zdejší soud vyslovil, že „*zjevná neúspěšnost návrhu by měla být zjistitelná bez pochyb, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování*". O zřejmě (zjevně) bezúspěšné uplatňování práva se pak jedná zejména tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele (aniž by bylo třeba provádět dokazování) je nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno (srovnej *Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, 7. vydání, Praha : C. H. Beck, 2006, str. 637).*

Podle § 2 s. ř. s. poskytují soudy ve správním soudnictví ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon. Ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán").

V souvislosti s posuzovanou otázkou pak Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 21. 5. 2008, č. j. 4 Ans 9/2007 - 197, publikovaném pod č. 1717/2008 Sb. NSS, vyslovil, že „*že rozsah přezkumné pravomoci soudů ve správním soudnictví vymezuje na zákonné úrovni soudní řád správní, konkrétně ustanovení § 4, ve spojení s § 2 s. ř. s. Zákonná*

definice obsahuje tři prvky. Za prvé, jedná se o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici uvedených. Za druhé, tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Za třetí, toto rozhodování se děje v oblasti veřejné správy."

V projednávané věci se stěžovatel kasační stížností domáhal zrušení usnesení, jímž byla odmítnuta jeho žaloba směřující proti usnesení žalovaného, kterým byla stěžovateli uložena povinnost nahradit náklady trestního řízení. Žalobou napadené usnesení bylo vydáno v rámci trestního řízení u Okresního soudu Plzeň-město, a je tedy zřejmé, že se nejedná o rozhodnutí správního orgánu přezkoumatelné ve správním soudnictví ve smyslu § 4 s. ř. s., ve spojení s § 2 s. ř. s. S ohledem na zjevnou bezúspěšnost stěžovatelem podaného návrhu tak Nejvyšší správní soud stěžovatele neosvobodil od soudních poplatků (výrok I.). Pokud stěžovatel nesplňuje podmínku pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s., nesplňuje v důsledku toho ani podmínku pro ustanovení zástupce dle § 35 odst. 8 s. ř. s. (výrok II.).

Shora vyslovené závěry týkající se otázky „zjevné úspěšnosti" stěžovatelem podaného návrhu pak z velké části předurčují také posouzení důvodnosti stěžovatelem podané kasační stížnosti. V kasační stížnosti stěžovatel namítá, že usnesení žalovaného o uložení povinnosti nahradit náklady trestního řízení vydala státní moc výkonná (správní úředník), a z tohoto důvodu je proto uvedené usnesení přezkoumatelné v plné jurisdikci nestranným a nezávislým správním soudem. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a uložil žalovanému nahradit stěžovateli náklady řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil podání stěžovatele, kterým žádá zrušení napadeného usnesení krajského soudu, dle jeho obsahu jako kasační stížnost. Kasační stížnost je v této věci podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní uplatněny důvody dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí spočívající v odmítnutí návrhu. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené usnesení krajského soudu a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel se v návrhu na zahájení řízení, doručeném krajskému soudu, domáhal zrušení usnesení, kterým byla stěžovateli uložena povinnost nahradit náklady trestního řízení ve výši 7 800 Kč. Důvodem, pro který krajský soud toto podání stěžovatele odmítl, byla skutečnost, že soud ve správním soudnictví nemá pravomoc tuto věc projednat a rozhodnout. S tímto posouzením se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Přezkum rozhodnutí ve věci náhrady nákladů trestního řízení, byť podepsaného soudní tajemnicí M. H., není v pravomoci správních soudů, neboť se nejedná o rozhodnutí vydané správním orgánem ve smyslu legislativní zkratky zavedené v § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Je tedy zřejmé, že podanou žalobu není možno v soudním řízení správním projednat z důvodu absence podmínek řízení, neboť napadené rozhodnutí není rozhodnutím správního orgánu a krajský soud nemá pravomoc jej v rámci správního soudnictví projednat a o něm rozhodnout.

Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud nepochybil, pokud žalobu stěžovatele odmítl pro neodstranitelnou překážku řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Protože v řízení nebyly shledány ani jiné nedostatky, ke kterým je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. povinen přihlížet z úřední povinnosti, kasační stížnost v souladu s § 110 odst. 1, větou poslední, s. ř. s., jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení ve věci úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.), a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. listopadu 2012

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu